

L' ART DEL PAGÉS

COMISSIÓ ORGANISADORA

DEL SINDICAT DE PROPIETARIS RURALS DEL PARTIT DE VILANOVA Y
GELTRÚ PERA COMBATRE LA FILOXERA

La Subdelegació del Institut agrícola català de Sant Isidro en aquesta vila, en la allocució que en Mars del corrent any dirigí á tots los habitants d' aquesta encontrada en general, y als propietaris rurals y pagesos en particular, doná la veu d' alarma contra la terrible plaga que amenassa nostre principal y casi podriam dir únich ram de producció agrícola, consignant al efecte algunas reflexions que aquesta Comissió organisadora 's creu en lo cas de reproduhir al dirigir avuy sa veu á sos comitents y al país en general pera donarli compte del des-
empenyo de son comés.

«No hi ha que ferse ilusions» deya aquella allocució, los quins fiats en nostra proximitat al mar, los uns; en la naturalesa de nostras terras, los altres; en los formiguers que en las vinyas creman, alguns, y en altres diferents pretextos com aquestos tan frívols, los demés; venían fins aquí, y venen tal volta encara, esperant que serán respectats per la *vastàtrix* nostras ditas vinyas, han de desenganyarse ab lo exemple que 'ls ofereixen las innumbrables comarcas invadidas, en las quals, malgrat l' haverhi terrenos de totas classes, en totas situacions y exposicions colocats, y en los que s' emplean tota mena d' adops, y segueixen tota especie de sistemas de conreu, l' insecte devastador segueix impàvit son camí, sense respectar cosa alguna, servint sols pera retardar sa marxa, mes no pera impedir-la, los obstacles y entrabanchs, naturals ó artificials, que se li oposan. Y ja que en l' estat actual de la ciencia y de las investigacions que 's venen fent, no poguéem esperar deslliurarnos del desastre que 'ns amenassa, procurém al menys retardarlo, puig cada any que passi representarà una xifra important de producció, y pot donar lloch á que ó be naturalment, com ab altras plagas semblants mes d' una volta ha suc-

cehit, desapareixi lo terrible paràssit, ó be logrin aquellas investigacions, mes ó menos científica ó providencialment dirigidas, trobar lo remey pera un mal tan grave com lo que 'ns ocupa, y en quals conseqüencias no pot nostre enteniment fixarse, sense sentirse nostre esperit sobreculit de temor y espant.

»Pera arribar á aqueix fi son necessaris los esforços de tots; y encara que 'l Govern central se mostri un xich mes sol·licit que fins aquí en cumplir lo que constituheix en ell un imperiós deber; y encara que nostra actual Diputació provincial, seguint la noble via que la sua antecessora li trassá, emprenga per sa part una enérgica campanya contra lo galofre insecte, apoyantne decididament los travalls y gestions de la jelosa *Junta de defensa* establerta, no debém nosaltres creuharnos de braços y esperar los resultats de aytals travalls y gestions, sino que es necessari que per la nostra part nos juntém pera resistir dintre dels límits de nostra comarca, y completém aixís en ella, lo que en la Provincia y la Nació pugan practicar las entitats sobreditas.»

Consecuencia d' aquella allocució y de la reunió general en ella convocada, fou lo nombrament d' aquesta «Comissió organitzadora» á qui li fou demanada la revisió del projecte d' Estatuts del Sindicat presentat per la mateixa Subdelegació, y sol·licitar l' aprobació necessaria dels mateixos per l' Autoritat superior de la Provincia.

Lo resultat de dit exámen fou l' adopció del projecte en totas parts; y si be la aprobació de l' Autoritat ha suferit algun retard á causa de la importancia mateixa que se li ha atribuït, y d' algunas petitas modificacions proposadas per la «Comissió provincial de defensa» á la que fou remés dit projecte pera que informés respecte d' ell, aquest mateix retard ha produhit la ventatja de poder apareixer los tals estatuts robustits de la gran autoritat que 'ls hi presta dit informe. essent en sos termes y essencia tant favorabilíssim com se pot jutjar per lo trasllat que s' ha cregut deurer ferne, al peu dels Estatuts que se acompanyan per separat.

Es arribat, donchs, lo dia en que tots los propietaris rurals de nostra encontrada 's vinguen á acullir sota 'ls plechs de nostra salvadora bandera; en que ni un d' ells deixi d' allistarse en las filas d' aquest, que podríam dir *ejército de salud*; en que, sense excepció, vingan á participar del calurós aplauso que als individuos del Sindicat ha dirigit una corporació tan especialment autorizada com la «Comissió de defensa;» y á fer bo lo dit de la mateixa de que 'ls propietaris del partit de Vilanova y Geltrú comprenen sos veraders interessos y saben emplear l' únich medi d' evitar que la filoxera produhesca dins breu plas-

so la ruina del grandíssim número de families que directa ó indirectament, viuen del conreu de la vinya.

Perque, ¿vos haveu fixat, culliters, en lo que seria de nosaltres y de nostra encontrada 'l dia en que haguessen desaparegut nostres vinyats? ¿Ab quin conreu substituiriau lo del cep? ¿De quin modo acudiriam á nostras necessitats lo dia que véjessim rovellats per falta d' us los caragols de nostras prempsas y esgavelladas per la sequedat las botas en nostres cellers? ¿De qué viurian nostres treballadors pagesos, que ab tant esmero y cuidado conreuan avuy la vividora planta, que sembla feta expressament per la Providencia pera 'ls terrenos pobres y desheredats com podriam dir dels nostres? ¿Qué seria dels boters y carreters, qué dels menestrals, si faltessen los richs productes que rendeixen nostres vinyats? ¿No se 'n ressentirían fins las mateixas grans industrias avuy entre nosaltres en escala tant important establertas?

Y penseu que aixó no es una eventualitat llunyana: mireu que no es necessari atravessar lo Pirineu pera veure, com en la nació vehina, convertidas ja en herms, las unas, ó en vigílias de serho altrás, no pocas mojudas de terra hont se mostrava pochs anys enrera una exhuberant vegetació: sapiguéu que ha comensat ja en alguns pobles de nostra mateixa benvolguda Catalunya y sa provincia de Gerona la emigració de la gent pagesa, que seria inevitable també aquí: no olvideu que d' un moment al altre pot trobarse á nostras portas y fins dins de nostras fincas lo foch devastador; y possehits de tals veritats no volgueu ser indolents y refiats com nostres companys d' Andalucía, ni cegos y obstinats com los mes de nostre Ampurdá, sino verdaders catalans; gent práctica, ardida y previsora, que no 's rendeix sense combatre, ni la desmayan las contrarietats; y que, tenint en sa llarga llista d' aforismes aquell de: «Deu diu: ajudat y t' ajudaré» obrar en consecuencia.

Vilanova y Geltrú 20 de Juny de 1883.

La Comissió organitzadora:—Theodor Creus, President.—Enrich Puig.—Francisco Figueras.—Manel Almirall.—Sebastià Puig y Nova.—Miquel Guancé.—Bartomeu Rovirosa.—Joan Brunet.—Joseph Mestres y Vidiella.—Joseph Ferrer y Riba.—Pere Quadras.—Joan Romeu.—Joseph Casellas.—Joan Roig y Serra, Vocal-Secretari.

Advertencia.—Los senyors propietaris que vulgan ser inscrits en lo Sindicat, deurán suscriure, per si ó per tercera persona en son nom, la cédula d' adhesió que al efecte se 'ls hi facilita per la Comissió organitzadora.

HIDROMETRE REGULADOR DE PRESIONS

(Clau d' aforo.)

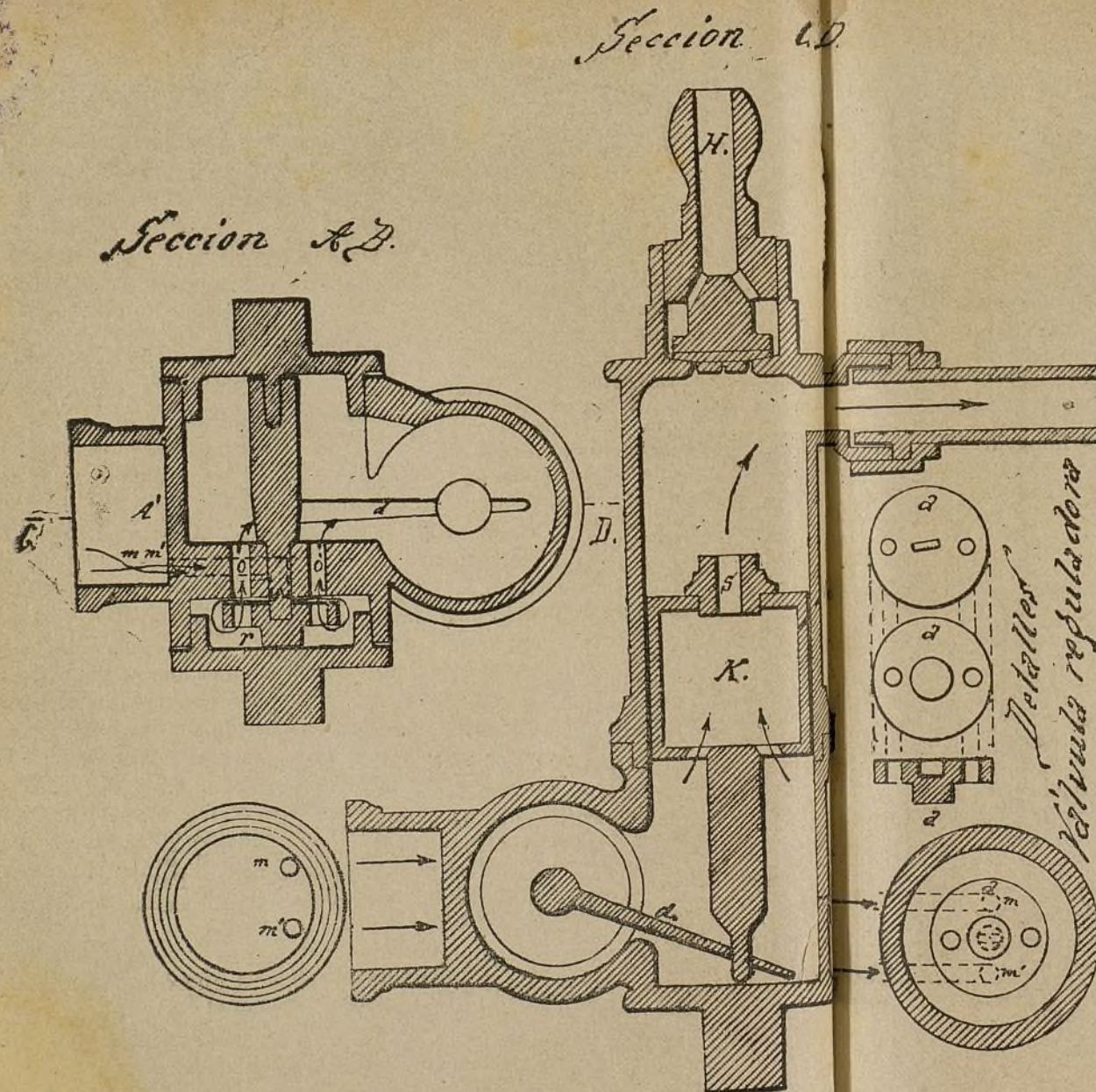

Fig. 143.—Clau d' aforo.

En lo número passat publicaren lo dibuix d aquest aparato y en lo present sa secció vertical pera la mellor intel·ligencia del mateix en la manera de funcionar.

Cuan l' aygua que passa pel ramal de conducció penetra al aparato pel canó A, al arribar al punt A' se bifurca y passa pels forats m m'; topa contra la válvula reguladora d, aquesta, empesa per aquella topa á la vegada contra 'l tapador de la cambra r busca sa sortida, que sols trova en los forats o o' de la válvula y receptacle conductor, forats qual diàmetre 's relaciona ab lo de sortida s; d' aquí que pels esforços oposats que allà s' estableixen, se determina una forsa resultant equilibrada, constantment igual, y per tant se determina la quantitat d' aygua que ha de passar per l' interior del hidrómetre en una unitat de temps, la qual se regula automàticament per medi del contrapés K, relacionat ab la válvula reguladora per intermediació de la palanca d unida lliurament ab la espiga vertical del contrapés K. D' aquest modo, si li quantitat d' aygua es excessiva, lo contrapés puja y la válvula tanca ó intercepta una part del forats o o' de sortida al espay conductor y sols la dona á la quantitat d' aygua que precisament ha de rendir l' aparato del pitó d' aforo s. Aquest pitó va enroscat al contrapés K al objecte de poder cambiar la quantitat d' aygua en medició sense necessitat de tocar l' aparato del seu lloch.

A qual efecte 's tenen diferents pitons de recambi que cada un está aforat per una quantitat determinada d' aygua.

La pessa H ve á ser una clau de pas que te per únich objecte comprobar l' aforo; operació que 's

practica enroscant solsament un parell de voltas la rosca de H, y allavors l'aygua en compte de dirigir-se á sa sortida natural, recorra aquesta clau de pas en qual extrem superior se li aplica un canó de goma pera conduhir l'aygua.

Las ventatjas d'aquest hidrómetre, pera la medició de l'aygua de consum en quantitats determinadas, sobre cuants aparatos se coneixen al efecte, son tan notoris, que es de tot punt inútil insistir en ellas: las Empresas ó Companyías d'ayguas compendrán que 'l *hidrómetre regulador de presió* medeix invariablement d'una manera exacta.

En resúm, aquest aparato consta de tres parts principals en sols dos cossos, aixó es, la part d'entrada que s'anomena *compresor*; l'espai interior fins lo peu de K *conductor*; y l'èmbol ó cos K que denominan *regulador*, enroscantlo lo primer ab lo *conductor y regulador* á la vegada, formant un sol cos, al que va enroscada una clau de pas que té per únich objecte donar ó treure l'aygua del aparato.

NOTICIAS

Contra l' morrut ó corcó.—Un remey efficassíssim contra aquestos insectes destructors del gra es barrejar á aquést flor de cervesa. L'olor resinós y aspre repugna tant á aquestos animals, que emigran desseguida per petita é insignificant que sia la quantitat de flor de la cervesa. Aquesta deu ser torrada préviament un tant, junt ab las bráctees de las pinyetas y s'ha de barrejar al munt de modo qu'es reparteixi be en tota la pila ab la pala. Una precaució indispensable es además lo perfecte oreig y neteja dels graners y magatzéms quals parets, y sostres han de ser ben espolsats, lo pis ben escombrat, sens pallofas ni cap porqueria porque en tals racons y pilas fan aquestos y altres insectes sas crias que una vegada nascudas y evaporat l'olor de la flor de la cervesa tornarán á atacar los grans. Efficassíssim y radical es lo sulfuro de carbonó pero la mala olor que comunicat al gra casi may desapareix, mentres la flor de la cervesa no perjudica 'l blat ni deixa olor al cap d'algun temps, ni sisquera es desagradable aquesta olor.

Seu vegetal.—En 1848 s' introduhí á Europa un seu d' orígen vegetal, qual ús en la preparació d' espelmas y de savó es creixent á Fransa é Inglaterra d' alguns anys á aquesta part.

L' arbre del seu es originari de la Xina, ahont vegeta en abundancia, y també en la India y altres regions asiáticas. Aquest arbre (*Stillingia sebifera*) produeix un fruyt que está recubert per una capa greixosa de mitx decímetre de gruix. De Juliol á Octubre s' verifica la recolecció del fruyt, y després de esmicolat se posa á bullir ab aygua. recullintse desseguida per refredament lo seu solidificat que dit fruyt contenia, y que es lo producte industrial á que 'ns referím.

VINS.

Respecte á vins negres y á pesar de que segons noticias del Sud-América's nota allá alguna escassetat de vins catalans, no per aixó pren increment l' embarch pera dita regió lo qual es casi nul·lo. No deu extranyar succehesca lo mateix respecte á Cuba, porque 'ls avisos arribats segueixen essent desfavorables.

Contrasta á primera vista ab tot aixó, la fermesa de preus que 'ls culliters mantenen á tota costa, y que en algunas comarcas com Esparraguera é Igualada ha sigut causa de que hajan los vins experimentat una alsa de 3 á 5 pessetas per carga.

Creuhen los propietaris, que encara que la demanda no 's surti dels límits de lo ordinari, los hi queda bastant temps avans de finalisar la campanya pera colocar á bon preu las existencias relativament curtes que tenen disponibles, y aixó s' esplica, porque encara que la cullita prometi per ara ser abundant y encara que 'ls grans comerciants s' hajan retret una mica del negoci per las continuadas alsas que han lograt los caldos en todas las comarcas, mantingan ells sas existencias, en la seguretat de que sos cellers son los que tindrán de suplir al constant consum.

Per lo demés, cotisém pera Cuba á tota venda de 36 á 38 duros; pera 'l Riu de la Plata de 41 á 42, en combinació pera Cuba de 38 á 40 per pipa á la catalana, y pera 'l Brasil de 50 á 51 la portuguesa ab casco franch á bordó.

Pocas existencias y demanda de vins blancs, pero fermesa en los preus de las classes bonas.

CALENDARI DEL PAGÉS

JULIOL.

CASSA Y PESCA

CASSA.—Prevé la ley que lo propietari de mont, devesa ó vall que en temps de veda vulga aprofitar los cunills que hi hagi en sa propietat podrà matarlos de la manera que cregui convenient, y, prévia llicencia escrita de la autoritat local, véndrels desde 'l 1.er de Juliol en avant. Desde aquesta fetxa, afegeix, fins que acabi la época de veda, los cunills aixís morts no podrán ser conduhits per la vía pública sense llicencia del Alcalde del terme municipal en que radiquin las terras ahont foren cassats. Per aquest temps pareixen las daynas y renovan sas banyas los ciervos. Persegueixis als cassadors furtius que van á esperar á las perdius en los abeuradors.

PESCA.—Ab las grans calors los peixos mossegan be l' esqué, pero solzament als matins y tardes, á no ser que hi hagi núvols ó petitas pluhas. Lo blat cuít es un bon esqué pera las carpas, sargos, gobions, carpio y morenas; los cuchs pera los peixos petits; las moscas naturals y artificials, las llagostas y papallonas, pera los pajells en aiguas poch fondas, y 'ls cuchs, peixets y sangoneras, pera las anguilas. En la mar se posan sedenys fixos y 's pescan molts peixos plans. De nit y ab vent SE., se pesca bacallá, llus petit, acedias y llenguados. Ab aquest mes acaba la veda general.

Imprenta de «La Renaixensa», Xuclá, 13, baixos.